

9. Počáteční odborné vzdělávání (POV)

a) Účast učňů v POV

Problematika učňů, kteří jsou součástí procesu POV, byla v rámci CVT zařazena do šetření poprvé (nebyla součástí šetření ani CVTS 1, ani CVTS 2, kterého jsme se již zúčastnili).

Na úvod tohoto oddílu **je nutné konstatovat, že se jedná o specifikum vzdělávacího procesu, které se vyznačuje problémy spojenými se správnou interpretací jevů, které jsou šetřeny poprvé.** Jinými slovy, ačkoliv byla provedena potřebná osvěta a poskytována odborná pomoc respondentům v průběhu šetření, nemůžeme říci, že vypovídací schopnost a věrohodnost získaných údajů lze brát bez výhrad. Na druhé straně je potřebné říci, že se s tímto problémem potýkaly i ostatní státy, které se šetření zúčastnily.

Celkově se zúčastnilo POV 17 415 učňů (viz tab.č.22). Z toho celkového počtu jich bylo nejvíce v podnicích odvětví maloobchodu a opravy výrobků pro osobní potřebu (3 179 osob), dále v podnicích odvětví výroby a oprav strojů a zařízení vč. výroby elektrických a optických přístrojů (2 306 osob) a v podnicích ubytování a stravování (2 000 osob). Pokud k těmto třem odvětvím přičteme ještě učně podniků dalších dvou odvětví s relativně vysokými počty učňů, tj. odvětví výroby základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (1 571 osob) a odvětví výroby dopravních prostředků a zařízení (1 567 osob), pak zjistíme, že podniky těchto pěti odvětví se na celkovém počtu učňů podílely z 61%.

Na druhé straně se ve dvou odvětvích (finančního zprostředkování, pojišťovnictví a penzijního financování a pomocných činností souvisejících s finančním zprostředkováním) vcelku logicky nevyskytly žádné podniky, které by se na výchově učňů z hlediska jejich praktické výuky podílely. Mírně zarážející se však může jevit skutečnost, že ze 104 podniků v odvětví spojů, ve kterých probíhalo šetření, se vyskytl pouze jediný učeň.

Z hlediska účasti mužů a žen v procesu POV je zřetelně silnější zastoupení mužů (cca 65%) než žen (35%). Muži se nejvíce vyskytovali u podniků odvětví výroby a opravy strojů a zařízení vč. výroby elektrických a optických přístrojů (17% z celkového počtu 11 317 mužů). Kdybychom vzali do úvahy podniky pěti nejvíce zastoupených odvětví, shora uvedených, činil podíl mužů 59% z celku. Na druhé straně ženy byly nejvíce zastoupeny v podnicích odvětví maloobchodu a oprav výrobků pro osobní potřebu (35% z celkového počtu 6 098 žen). V případě žen v podnicích dvou nejsilněji zastoupených odvětví, tj. právě uvedeného a odvětví ubytování a stravování, byl sledovaný podíl 55%.

b) Náklady vynaložené v souvislosti s poskytováním POV

Pro správnou interpretaci nákladů vynaložených v souvislosti s poskytováním POV je nutné specifikovat **jednotlivé druhy nákladů** :

- náklady práce osob účastnících se aktivit POV
- ostatní náklady (vč. poplatků za výuku, cestovních nákladů, učebních pomůcek, vzdělávacích středisek nebo dalších místností podniku, využívaných pro účely vzdělávání)
- náklady práce školitelů, mistrů odborné výchovy apod. v rámci POV
- příspěvky podniků do společných fondů obhospodařovaných vládou a zprostředkujícími společnostmi na POV.

Náklady vykázalo 513 podniků většiny odvětví v celkové výši cca 283 mil.Kč (viz tab.č.23). **Součástí šetření byly**, jako v případě kurzů DOV, **také příjmy podniků** ze společných fondů, dotací, finančních pomoci od vlády apod., jejichž objem ve výši cca 6,3 mil.Kč činil z uvedených celkových nákladů přes 2%.

V celkových nákladech v uvedené výši cca 283 mil.Kč **měly největší podíl náklady práce osob účastnících se aktivit POV – 50%**. Následovaly náklady práce školitelů a mistrů odborné výchovy v rámci POV – 32%, dále ostatní náklady – 17% a poslední v pořadí byly příspěvky na POV – 1%.

Porovnáme-li náklady vynakládané na POV s náklady vynakládanými na DOV (vč. příspěvků v obou případech), **vznívá samozřejmě tento poměr výrazně ve prospěch DOV (96 % vers. 4%)**.